

SOUČINNOST V OTÁZKÁCH TÝLU NA STUPNI VYŠŠÍCH JEDNOTEK

Podplukovník Jaroslav Šolc

Požadavky kladené na velitele a štáby v soudobém boji velmi vzrostly a velení vojskům se stalo složitějším, než tomu bylo dříve.

Soudobého boje se účastní pěchota, dělostřelectvo různého druhu, mechanisované a tankové jednotky, ženijní, chemické a spojovací vojsko. Jejich boj na zemi je podporován mohutným letectvem. V boji je hromadně používáno velikého množství bojové techniky a je spotřebováno značné množství munice, pohonných hmot a mazadel, automobilního a traktorového, tankového, ženijního, spojovacího, chemického, proviantního a jiného materiálu.

Úspěchu v boji mohou dosáhnout vojska jen tehdy, jsou-li včas a nepřetržitě zásobována vším nezbytným ke splnění daných úkolů a ke svému životu a dostává-li se jim potřebné zdravotnické, technické a veterinární péče. Průběh Veliké vlastenecké války jasně prokázal platnost slov soudruha Stalina, že „ani jediný velitel nemůže počítat s úspěchem v boji, není-li tento boj materiálně zabezpečen“.

Týl od okamžiku vydání rozhodnutí velitele musí pracovat v duchu tohoto rozhodnutí a veškerá jeho další činnost musí odpovídat potřebám vojsk v průběhu boje. Všechny složky týlu musí být od toho okamžiku vedeny společným úsilím k materiálně technickému zabezpečení splnění daného úkolu bojujícími vojsky.

Každý úkol, daný velitelem jednotky týlu, a veškerá činnost týlu po něm musí vyvěrat ze skutečné bojové situace. Pružné manévrování týlovými prostředky, zásobami, jakož i udržování nezbytných záloh materiálu k uskutečnění manévru v souladu s vyvíjející se bojovou situací je nezbytným předpokladem úspěšného řízení celé činnosti týlu.

Nelze však správně řídit činnost týlu bez těsné součinnosti náčelníka týlu s náčelníkem štábu, s náčelníky jednotlivých oddělení štábu a veliteli (náčelníky) druhů vojsk a služeb. Všechny tyto složky jsou k vedení boje naprosto nezbytné, vzájemně se svou činností doplňují a podporují. Musí tak činit vždy s plným vědomím, že bez náležité součinnosti všech nelze v boji dosáhnout konečného cíle, t. j. porážky nepřítele.

Neustálá péče o udržení a rozvíjení nepřetržité součinnosti v boji je jedním ze základních znaků stalinského vojenského umění, k němuž soudruh Stalin položil základy v bojích o Caricyn v období zahraniční intervence.

Proto také Polní řád stanoví, že velitelé (náčelníci) druhů vojsk, náčelník týlu a náčelníci služeb jsou povinni informovat náčelníka štábu o všech hlavních nařízeních a opatřeních, která zamýšlejí provést, aby zabezpečili rozhodnutí velitele.

Štáby velitelů (náčelníků) druhů vojsk a náčelníka týlu musí tedy pracovat v plné součinnosti s vševojskovým štábem. Tyto štáby jsou povinny neustále zpravovat vševojskový štáb o opatřeních jimi podnikaných a o nařízeních připravovaných k zabezpečení rozhodnutí velitele.

Velitelé (náčelníci) druhů vojsk a služeb jsou povinni zpracovávat své příspěvky do týlového rozkazu (každý podle své odbornosti), předkládat štábu týlu zprávy o materiálním zabezpečení a o potřebách své

jednotky a žádanky o přisun a odsun materiálu, a konečně organisovat ochranu a obranu svých týlových zařízení.

Všechny služby, které nejsou svou činností přímo spojeny s činností jednotlivých druhů vojsk, jsou podřízeny náčelníkovi týlu. Služby, provádějící odborné materiální zabezpečení jednotlivých druhů vojsk, jsou řízeny ve své činnosti příslušnými veliteli (náčelníky) druhů vojsk, avšak všechny služby bez výhrad podléhají náčelníku týlu v otázkách celkové organisace týlu, přisunu, odsunu, ochrany a obrany týlu. Tato skutečnost je také naprosto jasně vyjádřena v návrhu předpisu Sovětské armády „Organisace a činnost týlu armády“ (viz též služební pomůcka Pom-týl-1, str. 80), kde je stanoveno:

„Náčelník týlu má v mezích své působnosti a svých povinností právo vydávat rozkazy, které musí plnit všechny druhy vojsk a služeb a rovněž velitelé a náčelníci podřízených vyšších jednotek, útvarů a ústavů.“

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že bojový úkol jednotky, rozhodnutí velitele, jeho pokyny vydané před rozhodnutím, po rozhodnutí a za boje, týlový rozkaz nadřízené vyšší jednotky a rozkazy (nařízení, směrnice, pokyny) nadřízených velitelů (náčelníků) druhů vojsk a služeb, jakož i stav týlu dotčené jednotky jsou podkladem pro uskutečňování součinnosti v otázkách organisace týlu a materiálně technického zabezpečení mezi týlem a veliteli (náčelníky) druhů vojsk, mezi týlem a operačním štábem jednotky a uvnitř týlu, t. j. mezi náčelníky služeb.

Druhy a základní podmínky provádění součinnosti

Součinnost může být různého druhu, a to

- mezi jednotkami a mezi druhy vojsk,
- taktická a operační,
- mezi druhy vojsk a týlem, štábem a týlem a uvnitř týlu (dále je budu nazývat „součinností týlovou“).

Tato součinnost však je vždy neodlučitelnou částí prvních dvou a organicky s nimi nutně souvisí, neboť právě ona zabezpečuje reálnou a dané situaci odpovídající organisaci týlu a materiálně technické zabezpečení splnění úkolu.

Organisátorem součinnosti mezi týlem a operačním štábem a mezi týlem a veliteli (náčelníky) druhů vojsk se strany týlu je náčelník týlu, který organisuje činnost týlu v souhlase s rozhodnutím velitele, s týlovým rozkazem nadřízeného a s vývojem bojové situace. On usměrňuje dále činnost velitelů (náčelníků) druhů vojsk a služeb v otázkách materiálně technického zabezpečení boje.

S hlediska materiálně technického zabezpečení boje, odpovídá za organisování a neustálé udržování součinnosti s týlem operační štáb a štáby druhů vojsk s jejich náčelníky v čele. Jedině tento způsob organisace a uskutečňování součinnosti může být zárukou, že materiálně technické zabezpečení bude vždy prováděno v naprostém souladu se skutečnými potřebami odpovídajícími dané bojové situaci, že nebude jen formální a nereálné.

Jednou z hlavních podmínek k zabezpečení neustálé součinnosti v přípravném období i za boje je nepřetržité spojení mezi týlem, štábem a veliteli (náčelníky) druhů vojsk. Může být uskutečněn různými druhy pojití (telefon, radio, spojky), ale nejlepším způsobem je využití osobního styku náčelníkem týlu, náčelníky služeb a vysílanými odpovědnými styč-

nými důstojníky týlu na místa, kde to vyžaduje situace. Tento způsob dává zpravidla všem účastníkům nejlepší podmínky pro dokonalé vyjasnění všech otázek, které v rámci součinnosti nutno vyřešit, a to ve všech obdobích bojové činnosti.

Při osobním styku lze si vzájemným rozhovorem mnohé otázky plně vyjasnit a rychle dospět k usměrnění činnosti jednotlivých složek. O závažných rozhodnutích a ujednáních lze po ukončení součinnostního rozhovoru učinit potřebný zápis.

Písemný styk mezi složkami je třeba omezit jen na závažné otázky nebo na řešení takových případů, pro něž je písemný způsob předepsán nebo předem ujednán.

Ústní jednání (přímá i vedená pomocí technických pojítek) mají však být vždy stručně písemně zachycena v polním bloku nebo na mapě, a to podle potřeby s uvedením místa, času a jména funkcionáře, s nímž byla věc projednána.

Vnější konkrétním způsobem vyjádření této součinnosti jsou jednak dva hlavní týlové dokumenty, a to týlový rozkaz a plán organizace týlu a materiálně technického zabezpečení, jednak některé pomocné dokumenty, jako týlová souhrnná hlášení, plán týlového průzkumu, plán ochrany a obrany týlu, plán regulace, plán přísunů, přehled potřeby a zabezpečení, údaje v týlové situační mapě (v pracovních mapách jednotlivých týlových funkcionářů), žádanky různého druhu a p.

V přípravném období bude častým zjevem, že všechny důležité otázky týkající se materiálně technického zabezpečení nastávajícího boje budou projednány příslušnými funkcionáři na druhém velitelském sledu, kde budou pro to nejvýhodnější podmínky. Bude však i v tomto období řada případů, kdy mnohé podklady pro práci týlu a naopak pro práci operačního štábu a štábu velitelů (náčelníků) druhů vojsk musí být vzájemnou součinností jednotlivých funkcionářů vyřešeny přímo na velitelském stanovišti, a to proto, že jejich výsledků musí být nezbytně využito mnohdy již k sestavení informačních zpráv.

Za boje nebo ve všech případech, kdy bude méně času, může naopak zase velmi často dojít k situacím, že základní otázky součinnosti budou projednány náčelníkem týlu nebo jeho zástupcem jen na velitelském stanovišti nebo dokonce i na velitelské pozorovatelně.

Proto má v boji s hlediska rychlého a úspěšného provádění součinnosti s týlem velký význam i způsob umístění druhých velitelských sledů.

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukazují, že druhé velitelské sledy je výhodné rozmisťovat asi takto:

- u pěších pluků prvního sledu: v prostoru plukovních skladů, t. j. v přípravném období k útoku ve vzdálenosti do 6 km, v obraně do 10 km od fronty;
- u divisí prvního sledu: v prostoru divisních skladů, t. j. v přípravném období k útoku ve vzdálenosti asi 9 až 10 km a v obraně ve vzdálenosti asi 15 až 20 km od fronty;
- u armádních sborů prvního sledu: v přípravném období k útoku ve vzdálenosti 7 až 10 km a v obraně 14 až 20 km od fronty;
- u vševojskové armády: v přípravném období útočné operace ve vzdálenosti 20 až 30 km a v obranné operaci 30 až 40 km od fronty.

Bylo-li pro nedostatek linkového materiálu nutno používat ve značném rozsahu spojek nebo styčných důstojníků na dopravních prostředcích (motocyklech, osobních autech), volila se, jak ukazují zkušenosti

z Veliké vlastenecké války, vzdálenost druhého velitelského sledu od velitelského stanoviště tak, aby překonání této vzdálenosti netrvalo na stupni armádního sboru déle než 15 až 20 minut a na stupni armády déle než $\frac{1}{2}$ až 1 hodinu jízdy.

V prostorech soustředění (ve vyčkávacích prostorech) se rozmisťoval druhý velitelský sled co nejbližší velitelskému stanovišti nebo společně s ním v jednom místě.

Za útočného pochodu, v boji a za pronásledování dlel zpravidla náčelník týlu s nutným počtem spojek a podle potřeby i s jedním nebo dvěma důstojníky svého štábu u operačního štábu; štáb týlu (organisačně plánovací oddělení) s náčelníky služeb býval v čele sledu (proudu) jádra týlových prostředků.

Bylo-li v průběhu boje nutno ponechat k usnadnění velení a ovládání týlových útvarů a útavů druhý velitelský sled na větší vzdálenost od velitelského stanoviště, osvědčovalo se vysílání odpovědných řídicích funkcionářů týlu k jednotkám na směr hlavního úderu nebo tam, kde to situace vyžadovala. Ti pak podle potřeby přímo na místě řešili naléhavé otázky součinnosti.

Na stupni vševojskové armády bylo s výhodou používáno k zabezpečení nepřetržité součinnosti se štábem armády a s veliteli (náčelníky) druhů vojsk t. zv. „operační skupiny štábu týlu“, vytvořené z potřebného počtu důstojníků štábu týlu, z náčelníka zdravotnické služby, silniční služby a podle potřeby i z náčelníků jiných, v dané situaci důležitých služeb. Této skupině bylo zpravidla vyhrazeno místo přímo v prostoru velitelského stanoviště nebo se rozmisťovala zcela blízko něho. K rychlému uskutečnění materiálně technického zabezpečení vojsk v dané situaci disponovala taková „operační skupina štábu týlu“ nebo i jednotliví funkcionáři týlu potřebnými materiálními prostředky, na př. pohyblivou zálohou munice, PHM, léčebnými ústavy, odsunovými, dílenskými prostředky a p.

Obsah součinnosti

Obsah součinnosti a její rozsah nebude vždy stejný, a to proto, že musí plně odpovídat úkolu jednotky, celkové bojové i materiální situaci a rozhodnutí velitele. Přesto však lze předem určit řadu otázek, které v širším nebo užším měřítku budou zpravidla předmětem týlové součinnosti vnější a vnitřní.

Při vnější součinnosti jde o otázky součinnosti

- mezi náčelníkem týlu a náčelníkem štábu,
- mezi náčelníkem týlu (náčelníkem štábu týlu) a veliteli (náčelníky) druhů vojsk,
- mezi štábem týlu (organisačně plánovacím oddělením) a vševojskovým štábem,
- mezi týlem vlastním a týlem jednotky (útvaru), do jejíhož dosavadního prostoru nová jednotka přichází, aby ho buď převzala (na př. vystřídání jednotek), nebo ho částečně pro svoji potřebu využívala (na př. umístění mechanisované divise ve vyčkávacím prostoru jako druhý sled armádního sboru),
- mezi týlem vlastním a týlem jednotek, jejichž bojové použití v útočném pásmu vlastní jednotky je nadřazeným velitelem předvídáno (na

př. zasazení mechanisované divise v útočném pásmu pěších divisí; zasazení armádní rychlé skupiny, postup vševojskových vyšších jednotek druhého sledu armády útočným pásmem sboru, použití vševojskových vyšších jednotek k provedení protiúderu v obranné operaci armády a p.).

Při vnitřní součinnosti jde o vyřešení otázek součinnosti mezi náčelníky služeb.

Hlavní otázky, které musí být předmětem součinnosti mezi náčelníkem štábu a náčelníkem týlu, jsou v podstatě dány základními předpisy Oper-I-1 a Týl-I-1.

Náčelník štábu musí včas uvědomovat náčelníka týlu o všech změnách v bojové situaci, o zámyslu a rozhodnutí velitele (jestliže je ovšem z vážných důvodů velitel neoznámí náčelníkovi týlu sám), o místě a době, kdy velitel bude vydávat svoje rozhodnutí, o všech hlavních bojových nařízeních, o změnách v sestavě vojsk, o jejich úkolech, o opatřeních k udržení pořádku v týlovém prostoru a k jeho ochraně a obraně (na př. vytvoření protivýsadkové zálohy, její umístění a úkoly, způsob likvidace nepřítele, který pronikl do týlu, jakým způsobem bude realizován požadavek náčelníka týlu na letectvo, o přezkoušení opatření k maskování týlových útvarů a ústavů a p.), jak bude splněn požadavek náčelníka týlu na přidělení pracovních sil ke zvládnutí nutných prací v týlu, jakým způsobem bude v jednotlivých obdobích bojové činnosti zabezpečeno spojení s týlem, jakož i o všech ostatních nařízeních a opatřeních majících i sebezmenší vztah k dosavadní nebo předvídané organizaci a činnosti týlu.

Náčelník týlu naopak podává náčelníkovi štábu soustavné a přehledné informace o stavu týlu, o jeho činnosti, o jeho potřebách a požadavcích na velitele, na štáb a na velitele (náčelníky) druhů vojsk, směřujících k zlepšení jeho práce a celkového stavu materiálního zabezpečení, o vydání základních nařízení pro činnost týlu nadřízeným velitelem, vlastním velitelem (nejsou-li již náčelníkovi štábu známa), informace o všech změnách v organizaci a činnosti týlu (o provedení těch, které byly plánovány, jakož i těch, které bylo nutno provést se zřetelem na vývoj situace, aniž byly předvídaný).

Součinnost mezi těmito dvěma funkcionáři velitelství vyšší jednotky musí být udržována soustavně v takovém rozsahu, aby její výsledek v každém okamžiku zabezpečoval:

- náčelníkovi štábu: podat veliteli své návrhy a připomínky k organizaci týlu, navrhované náčelníkem týlu v informační zprávě pro nastávající boj a řešit otázky taktické (návrh na rozhodnutí) v těsné spojitosti s materiálně technickou situací;
- náčelníkovi týlu: pružné a tvůrčí řízení týlu v úplném souladu s vývojem bojové situace a v intencích zámyslu a rozhodnutí velitele.

Bylo by nejenom chybné, ale i škodlivé, kdyby se jednotliví velitelé (náčelníci) druhů vojsk domnívali, že k zabezpečení součinnosti s týlem stačí prostě náčelníkovi týlu poslat „objednávku“ ve formě žádanky s údaji o množství materiálu, o jeho váze, o místu odběru a o místu jeho výdeje, o době provedení, po případě o počtu aut k tomu potřebných. Náčelník týlu není jen pouhým „dopravním orgánem“ a týl jako celek není a nemůže být, má-li správně plnit všechny úkoly materiálního zabezpečení boje, jen „zasílatelským podnikem“.

Kdekoli se takové názory u některých vyšších jednotek Sovětské armády za Veliké vlastenecké války objevily a byly uplatňovány v praxi, vždy to vedlo k tržštění sil a prostředků týlu a k jejich ne hospodárnému využití.

Příkladem správného chápání významu součinnosti a jejího dobrého uskutečňování v praxi, může být běloruská útočná operace provedená v létě roku 1944, při níž sovětská vojska urazila více než 500 km při středním denním tempu 25 až 30 km. Při plánování soustředění zásob munice bylo počítáno, že v období průlomu hlavního obranného pásma nepřítele bude z plánované spotřeby munice největší spotřeba min, ručních granátů, munice kanonové a houfnicové. Základními dokumenty pro plánování soustředění zásob v přípravném období byly plány přísunu munice vyšším jednotkám (až do divisí) a plány předvídané potřeby munice pro vlastní boj, sestavovány vždy na pětidenní období operace. Oddělení dělostřeleckého zásobování frontu připravilo pro štáb týlu frontu přesné výpočty (tabulky) pro každou vyšší jednotku s údaji o složení palebného průměru (ráž, druh, munice a její váha) munice u vojsk, údaje o celkové potřebě munice a zároveň, jaké množství může být nebo má být přisunuto, odkud a jakými prostředky.

Všechny tyto údaje byly uvedeny jak v palebných průměrech, tak i v tunách. Na základě tohoto požadavku mohl potom štáb týlu frontu sestavit příslušnou část svého plánu přísunu s uvedením druhů dopravních prostředků i doby přísunu munice vojskům. Takto sestavený plán přísunu štáb týlu frontu dal zpět na vědomí oddělení dělostřeleckého zásobování frontu, s nímž byl v neustálém styku, aby bylo soustavně kontrolováno plnění plánu přísunu a byly prováděny nutné změny v tomto plánu podle vývoje situace.

Tento způsob součinnosti mezi náčelníkem dělostřeleckého zásobování a týlem, použitý dále důsledně na všech nižších velitelských stupních až do pluků vto, zajistil pravidelný a vždy včas uskutečňovaný přísun munice po celou dobu této významné operace.

Tím však nebyla a ani nemůže být vyčerpána celá obsahová náplň součinnosti mezi náčelníkem týlu a náčelníkem dělostřeleckého zásobování. Mezi těmito funkcionáři bude třeba konkrétně řešit a navzájem si plně objasnit i řadu jiných důležitých otázek, jako na př. otázky o místech, která v týlovém prostoru příslušné nebo podřízené jednotky (útvaru) nutno se zřetelem na prostory palebných postavení vyhradit pro dělostřelecké sklady dělostřeleckých skupin, útvarů nebo dělostřeleckých vyšších jednotek, jakož i hlavní údaje o jejich předvídaném přemístění (pravděpodobné prostory pro umístění většiny dělostřelectva a přibližnou dobu jejich zaujetí v průběhu boje). Stejně důležité je vyřešit včasný odsun poškozeného nepotřebného a ukořistěného dělostřeleckého materiálu, jakož i otázky řešící ochranu a obranu dělostřeleckých skladů a dilenských prostředků, které musí být vždy pevně zakotveny v celkovém systému ochrany a obrany týlu, zpracovaném štábem týlu. Jak se nedostatek součinnosti v tomto směru může nepříznivě na činnosti týlu projevit, o tom svědčí tento příklad z Veliké vlastenecké války:

5. července 1942 bylo při kontrole dělostřeleckého skladu číslo 118 jedné vyšší jednotky, umístěného na železniční stanici Tišanka, nalezeno 50 vagonů ukořistěné munice. Na otázku, proč tam tato munice dosud je, řekl náčelník skladu: „Munici je nutno odsunout do týlu. Já sám však v této otázce nemohu rozhodovat. To je věc náčelníka dělostřelec-

kého zásobování.“ Náčelník dělostřeleckého zásobování řešil tuto věc obdobným způsobem; pokládal to za věc náčelníka týlu, který však o celé situaci informován nebyl. A jaký byl výsledek? O dva dny později bylo těchto 50 vagonů zničeno náletem nepřátelského letectva. Stanice Tišanka byla velmi těžce poškozena a delší dobu vyřazena z provozu. Nedostatek součinnosti byl v tom, že náčelník dělostřeleckého zásobování předložil štábu týlu jen všeobecný požadavek na odsun a pokládal svůj úkol za splněný, místo aby si neustálým stykem se štábem týlu ověřoval a bedlivě sledoval, co se s tímto materiálem děje, zda je již k odsunu naložen a zda je vůbec již odsunován a při tom, zda je nově přisunovaný materiál vykládán nebo dále vojskům po železnici dopravován. Štáb týlu se dopustil chyby, že jednak nedostatečně kontroloval provedení opatření k maskování tohoto skladu ukořistěné munice s hlediska ochrany a obrany týlu, jednak nekontroloval opatření k rychlému odsunu kořistního materiálu využitím prázdných vlakových souprav vracejících se do týlu.

Tento příklad je však poučný ještě s jiného hlediska. Dokazuje totiž, že skutečně nelze vidět součinnost mezi jednotlivými veliteli (náčelníky) druhů vojsk a náčelníkem týlu jen ve schematické podání žádanky na provedení přísunu nebo odsunu. Dokazuje, že takovou otázku nutno řešit stále v součinnosti od počátku až do konce, že je třeba se neustále v celém průběhu jejího řešení o ní v potřebné šíři navzájem informovat a že není zpravidla vždy možné stanovit přesné hranice, kdy se ta nebo ona otázka stává předmětem řešení jen jedné strany. Právě tyto velmi cenné zkušenosti Sovětské armády si vyžádaly opatření, že náčelníkům dělostřeleckého zásobování bylo uloženo denně informovat náčelníky týlu o celkové spotřebě munice (v palebných průměrech) a o tom, jak jsou hlavní zásoby munice v rámci jednotky rozděleny, aby tak štáb týlu mohl reálně předvídat rozsah příštího přísunu.

Na dalším příkladě ukáží, jak v tomto směru i nejvyšší funkcionáři odpovědní za zásobování Sovětské armády viděli v součinnosti a vzájemném informování jednu ze závažných okolností, podmiňující včasné provedení přísunu munice.

V přípravném období útočné operace stalingradského frontu organizačně plánovací oddělení hlavního velitelství dělostřelectva zpravovalo pravidelně telefonicky (kodem) současně náčelníka dělostřeleckého zásobování frontu a náčelníka rozdělovací stanice tohoto frontu (stanice Urbach) o všech plánovaných transportech munice a ostatních předmětů dělostřeleckého zásobování pro stalingradský front a o jejich situaci na železnicích před příjezdem na železniční úsek frontu. Hlavní velitelství dělostřelectva Sovětské armády oznamovalo současně, kdy a odkud byl odeslán takový železniční transport, kolik má vagonů, a jmenovitě, jakou municí obsahuje, (druh, ráž a počet). Stejným způsobem se vzájemně informovali náčelník dělostřeleckého zásobování frontu s náčelníkem týlu frontu.

Od 5. 12. 1942 dostával tak štáb týlu frontu od náčelníka rozdělovací stanice frontu a od náčelníka dělostřeleckého zásobování frontu denně a včas dlouho před příjezdem transportu s municí do stanice Urbach zprávy o transportech, zaslanych na adresu oddělení dělostřeleckého zásobování stalingradského frontu. Stejného postupu bylo použito i u jednotlivých armád, armádních sborů a vyšších jednotek tohoto frontu.

Tato těsná součinnost orgánů dělostřeleckého zásobování a týlu správně chápána, organizovaná a důsledně prováděná již u hlavního velitelství a uplatňovaná ve stejném rozsahu i u nižších velitelských stupňů zabezpečila:

- včasnou kontrolu přísunu munice a ostatních předmětů dělostřeleckého zásobování v celém průběhu operace,
- neustálou informovanost náčelníka dělostřeleckého zásobování frontu prostřednictvím náčelníka rozdělovací stanice frontu a štábu týlu frontu o místě transportů a jejich obsahu,
- včasné vydání nových nařízení o dalším roztrídění a rozeslání předmětů dělostřeleckého zásobování podle určení,
- včasné sestavení reálných plánů přísunu štábem týlu frontu a jejich rozeslání týlům podřízených armád,
- u armád a vyšších jednotek reálné zpracování plánů přísunu a munice do dělostřeleckých skladů armády, vyšších jednotek a v mnohých případech i přímo do palebných postavení dělostřelectva.

Výsledek těchto opatření se projevil značným zlepšením v přísunu munice na frontu právě v době, kdy vojska stalingradského frontu útočila, kdy spotřeba munice značně vzrostla a kdy se délky přísunových cest podstatně prodloužily.

A konečně, studujeme-li některé poznatky a zkušenosti z vítězných bojů korejské lidové armády, vidíme, jak i tam správně chápána součinnost přinášela dobré výsledky. Tak na příklad v šangaňské operaci byla plynulost dělostřeleckého zásobování zabezpečena jen tím, že náčelníci dělostřeleckého zásobování řešili v součinnosti s týlem zcela podrobně i takové otázky, jako jsou výběr přísunových a odsunových cest (přísun bylo nutno provádět pod silnou palbou nepřátelského dělostřelectva a letectva), způsob dopravy v jednotlivých úsecích přísunu (auty, soumary, skupinami nosičů), výběr kádrů do dopravních skupin (do nich byli vybíráni nejlepší komunisté a mládežníci, kteří svým nadšením strhávali ostatní), síly a prostředky bojového zajištění jak úseků přísunu, tak i zásobovacích oddílů a p.

Studujeme-li blíže obsahovou náplň této „týlové“ součinnosti, zjistíme, že na jedné straně je jejím předmětem řada otázek, společných všem jejím účastníkům, na druhé straně pak to jsou otázky zvláštní, týkající se příslušného druhu vojska, příslušného oddělení štábu nebo příslušné služby.

Takovými společnými otázkami mohou na př. být jednání o prostorech (místech) po rozvinutí skladů, dílenských a jiných zařízení (na př. SPV, odmořovací místa), o době zahájení (ukončení) jejich činnosti a jejich přemístění. Neméně důležitou otázkou, která v podstatě vyplývá z předcházející a je nutným jejím doplňkem, je projednání obsahu, doby a způsobu provádění týlového průzkumu. Nejinak tomu bude při organizování a provádění kořistního průzkumu, sběru, shromažďování a využívání kořisti, na čemž musí mít zájem všechny druhy vojsk a služeb.

Dalším předmětem součinnosti jednání v otázkách materiálně technického zabezpečení budou prostory pro rozmístění týlových jednotek vlastního druhu vojska, stav a způsob jejich materiálního zabezpečení, způsob, síly a prostředky jejich ochrany a obrany, upřesnění požadavků na provedení přísunu a odsunu materiálu (množství, druh a váha materiálu, potřebný počet dopravních prostředků, místo a doba odběru, místo a doba doručení), sledování, jakým způsobem týl tyto po-

žadavky plánuje plnit a zda také včas činí opatření k jejich splnění (na př. včasné odeslání vozidel na místo určení a p.).

V řadě jiných případů to budou opět otázky, jejichž výsledkem bude poskytnutí odborné pomoci druhu vojsk týlu. Tak na př. již při určování prostorů (míst) předvídaných pro rozvinutí týlových jednotek, útvarů a zařízení, jakož i komunikací předvídaných jako přísunové a odsunové cesty, bude třeba řešit otázku jejich včasného odminování ženijním vojskem nebo odmoření chemickým vojskem pro případ, že by je nepřítel zaminoval (zamořil).

Kromě těchto otázek však bude i řada takových, které vyplývají z rázu toho nebo onoho druhu vojska (služby). Tak dalšími otázkami součinnosti mezi týlem a velitelem tankového a mechanisovaného vojska, po případě zástupcem velitele pro technické věci, mohou ještě být:

- přísunové a odsunové cesty, jejich průběh; jsou-li společné i pro ostatní jednotky, pořadí a rozsah jejich používání v jednotlivých obdobích boje;
- možnosti a opatření k šetření týlových prostředků tankových a mechanisovaných jednotek pro boj v operační hloubce obranného systému nepřítel, kdy budou po stránce materiálního zabezpečení odkázány samy na sebe (na př. využitím již rozvinutých vyprošťovacích a dílenských prostředků);
- normy spotřeby tankové munice, munice pro samohybná děla a PHM pro bojová vozidla v jednotlivých obdobích a požadavky na jejich včasný přísun (na př. kolik aut s municí a PHM bude třeba vřadit do prvního sledu týlu, kdy plánovat další přísun ze skladů vlastních nebo nadřízeného a do kterých prostorů nebo míst);
- způsob spojení mezi náčelníkem týlu a zástupcem velitele pro technické věci v přípravném období a za boje.

Tu je třeba zvláště důrazně vyzvednout, že v zájmu nejtěsnější součinnosti mezi náčelníkem týlu a zástupcem velitele pro technické věci je vždy třeba, aby tito dva funkcionáři přednášeli veliteli své informační zprávy ve vzájemné přítomnosti a současně i v přítomnosti náčelníka štábu a aby si všemi prostředky zajistili možnost co nejčastějšího osobního styku i v průběhu boje.

U vyšších jednotek, kde je organizačně stanoven zástupce velitele pro technické věci, je mu přímo podřízen náčelník automobilní a traktorové služby. V tomto případě se rozšiřuje rozsah a náplň uvedených otázek součinnosti

- na odborná nařízení a pokyny (pokud jde o náčelníka týlu, budou to požadavky), pro udržování, opravy, odsuny a náhrady automobilního a traktorového materiálu, podléhajícího přímo náčelníkovi týlu (na př. dopravní prostředky, zdravotnická auta a p.),
- provádění technických opatření ke snížení spotřeby PHM u dopravních i bojových vozidel,
- provádění opatření k zabezpečení nočního provozu motorovými vozidly s použitím zastřených světel nebo bez světel (technické úpravy, vzdálenosti mezi vozidly, rychlost v jednotlivých úsecích používaných cest a p.),
- otázky odborného výcviku řidičů dopravních vozidel.

Tyto otázky je možné projednat buď se zástupcem velitele pro technické věci nebo, a to bude zpravidla výhodnější, přímo s náčelníkem automobilní a traktorové služby.

Mezi týlem a ženijním náčelníkem mohou to dále být otázky, týkající se

- budování, úpravy a udržování přísunových a odsunových cest, příček, jakož i jednotlivých silničních objektů podle požadavků náčelníka týlu, schválených velitelem (stanovení sil a prostředků, lhůty k provedení úkolů a p.),
- zaminování přísunových i odsunových cest ve vlastním týlovém prostoru a způsob jejich používání (na př. v obraně),
- maskování míst na přísunových a odsunových cestách, které je vidět z nepřátelských pozorovatelů,
- při přechodu vodního toku zpracování tabulky přepravy (množství, druh, váha materiálu a týlových zařízení, která nutno přepravit; vyčkávací a výchozí prostory před přepravištěm, způsob a čas jejich zaujetí, pořadí a způsob jejich přepravy atd.),
- doby a způsob odevzdání mostových přepravišť a regulace na nich do péče týlu,
- zdravotnického zabezpečení přepravišť (počet, síly a prostředky obvazišť, hlavní úkoly, dosažení pohotovosti),
- průzkumu a úpravy zdrojů pitné a užitkové vody,
- ženijní výpomoci v týlu (druh, stupeň, materiál, personál), při budování obrany důležitých týlových zařízení a při výcviku příslušníků týlu v některých ženijních pracích.

Mezi týlem a chemickým náčelníkem bude nutno projednat ještě na př.

- přípravu a rozvinutí odmořovacích míst pro odmořování osob, zvířat a materiálu zasaženého bojovými chemickými látkami (zvláštními bojovými prostředky) a vybavení těchto míst potřebnou zálohou výstroje,
- způsoby vyhlášení chemického poplachu (kým budou dána znamení o začátku a o ukončení) a činnost vojsk při takovém poplachu a po něm,
- způsob a dobu provádění instruktáže a výcviku všech týlových příslušníků k ochraně a obraně osob, zvířat a proviantu a všeho ostatního materiálu před účinky nových bojových chemických látek a zvláštních bojových prostředků užívaných nepřítelem.

S náčelníkem spojení, a to v souhlase s rozhodnutím velitele a pokyny náčelníka štábu o zabezpečení spojení s týlem, bude třeba podrobně řešit

- rozmístění a plánovaná místa pro přemístění druhého velitelského sledu a týlových zařízení, s nimiž nutno vybudovat telefonní spojení (na př. se zdravotnickými obvazišti, s dělostřeleckými sklady a p.),
- místo a doba činnosti týlové podací stanice, jakož i její vybavení potřebným počtem spojek (motocyklistů, cyklistů a p.),
- způsob odesílání nařízení a hlášení, jakož i opatření zabezpečující včasnost jejich dodání,
- jak bude možno použít velitelské spojovací sítě k dodávání důležitých týlových hlášení (rozkazů),

— opatření k zabezpečení utajení hovorů vedených pomocí technických pojítek (stanovení čísel funkcí náčelníků služeb, volacích znaků a významů radiových signálů) a p.

U všech vyšších jednotek, kde nebude organizačně stanoven politický zástupce náčelníka týlu, musí být náčelník týlu stále v těsném styku se zástupcem velitele jednotky pro politické věci, a to:

- v otázkách politické výchovy všech příslušníků týlu,
- v otázkách politického zabezpečení úspěšného plnění úkolů týlu,
- v otázkách výchovy všech příslušníků jednotky v hospodárném zacházení s materiálem a s jeho využíváním jak pro život, tak i pro boj,
- v otázkách péče o neustálé zlepšování materiálních podmínek všech příslušníků jednotky,
- v otázkách přísunu, ukládání, evidence a rozdělování politicko-osvětového materiálu.

Součinnost uvnitř štábu týlu. Na práci štábu týlu (organizačně plánovacího oddělení) v mnohých případech závisí úspěšné řízení celé činnosti týlu. Štáb týlu připravuje náčelníkovi týlu podklady pro jeho rozkazy a nařízení k uskutečňování materiálního zabezpečení boje, usměrňuje a uvádí v soulad práci jednotlivých služeb, vyžaduje od nich různé a včasné plnění rozkazů a nařízení, vydaných velitelem a náčelníkem týlu, jakož i včasné podávání potřebných hlášení o jejich splnění. Zároveň však je štáb týlu povinen včas informovat tyto náčelníky o vývoji situace a nadřízené štáby, jakož i operační štáb své jednotky o organizaci vlastního týlu a o stavu materiálního zabezpečení vojsk. Jedině tento způsob práce štábu týlu dává záruku, že operační štáb může plnit jednu ze základních svých povinností, t. j. „prověřovat materiální a technické zabezpečení vojsk“ (Řád polní služby Sovětské armády, čl. 108).

Ve štábu týlu musí jednotliví náčelníci služeb vždy a včas nalézt všechny potřebné informace a zprávy o úkolech, o skutečné činnosti a rozmístění vlastních vojsk, o činnosti nepřítele a p. To je ovšem možné jen tehdy, jestliže operační štáb včas a soustavně dodává štábu týlu všechny nutné a důležité zprávy o stavu vojsk, rázu budoucí činnosti a o změnách v situaci.

I tu, mezi štábem týlu a štábem operačním může být rozsah a náplň součinnosti se zřetelem k úkolu, k celkovým bojovým podmínkám a k situacím, jakož i k celkovému stavu týlu různý.

Všeobecně však mohou být předmětem součinnosti z jedné anebo druhé strany otázky:

s operačním oddělením:

- průběh a změny v taktické a týlové situaci,
- rozmístění vlastních vojsk a rozmístění hlavních týlových prostředků,
- místo a doba vydání rozhodnutí velitele,
- seznamy a počty posilových prostředků, doba a místo jejich příchodu do svazku jednotky, prostor jejich rozmístění v sestavě jednotky nebo jejich činnosti, jakož i doba jejich odchodu ze svazku jednotky,
- předvídané přesuny vojsk v týlovém prostoru jednotky a doba jejich provedení,
- časové vymezení uvolnění komunikací v týlu pro přesuny vojsk,
- organizace regulace na komunikacích při přesunech vojsk (prostředky velení, úkoly regulačních orgánů, dosažení jejich pohotovosti, jejich materiální zabezpečení, do jaké míry bude využito týlových regulačních orgánů a p.),

- jak a kde budou umístěny síly a prostředky proti nepřátelským výsadbám (způsob spojení s nimi, jejich hlavní úkoly a způsoby plnění, úprava velení v boji proti výsadbám, jak se týlové útvary a zařízení účastní boje proti výsadbám, opatření k zesílení ochrany týlových štábů a ostatních prostředků, bojové zajištění přísunových a odsunových cest a p.),
- opatření k likvidaci zbytku nepřítele v týlovém prostoru,
- jakých nových druhů zbraní nepřítel používá, jak mohou ohrozit i činnost týlu a jak je třeba organisovat ochranu a obranu týlu proti nim (včasné varování týlu před hrozícím nebezpečím, plánování zásahu bojových jednotek proti nepříteli, který pronikl do týlu, využití terénu těžko dostupného tankům pro rozmístění týlu a p.),
- přidělení potřebných sil a prostředků k uskutečnění nakládacích a vykládacích prací a p.;

se zpravodajským oddělením:

- požadavky na získání zpráv o rozmístění týlových prostředků a materiálních zásobách nepřítele, zpráv o zdravotnické, hygienicko-epidemiologické a veterinární situaci nepřítele, jakož i civilního obyvatelstva z území obsazeného nepřítelem (na př. jaká zvláštní oddělení jsou rozvinuta na jeho obvazích, jaké ochranné prostředky jsou vojákům vydávány, proti jakým nemocem jsou očkováni), zprávy o zdrojích vody a jiných místních zdrojích (jak jich nepřítel využívá, opatření k jejich ničení), zpráv o chemických, biologických a zvláštních bojových prostředcích,
- zprávy o komunikacích, jejich stavu, způsobu udržování, o důležitých silničních a jiných komunikačních objektech a o přípravách k jejich ničení,
- umístění shromaždišť válečných zajatců a organizaci jejich dalšího odsunu (odsunové cesty, způsoby odsunu, péče o raněné a nemocné zajatce a p.);

se spojovacím oddělením budou v širším rozsahu a konkrétně rozvedeny otázky uvedené jako předmět součinnosti mezi náčelníkem týlu a náčelníkem spojení;

s organizačním oddělením:

- vzájemné informace o organizaci, počtech a evidenci ztrát osob, koní, materiálu,
- otázky doplňků osob, koní a materiálu;

s šifrovacím oddělením:

- nařízení pro kodování map a pro jejich správné používání,
- seznamy krycích jmen terénních předmětů,
- kontrola dodržování všech ustanovení o utajení,
- zvláštní opatření proti záškodníkům, proti cizímu zpravodajství, proti nepřátelsky smýšlejícímu obyvatelstvu a p.,
- hlášení o ztrátách tajných písemností a o nedodržování nařízení pro utajené velení jak při vedení dokumentace, tak při hovorech technickými pojičky atd.

Velmi důležitou a významnou úlohu pro úspěšnou organizaci a činnost týlu jednotky, která vystřídává v přípravném období nebo i za boje jinou jednotku a přebírá její dosavadní týlový prostor, má správně a

včas zjednaná a do největší šíře rozvinutá součinnost mezi týlem obou těchto jednotek. Jejím cílem je získat od střídané (překračované) jednotky všechny údaje o týlovém prostoru a o všech zvláštních podmínkách, které mají podstatný vliv na organizaci a činnost týlu a s nimiž se i týl nové jednotky ve své činnosti setká.

Bude proto pravidlem, že tato součinnost bude uskutečňována osobně náčelníky týlu obou jednotek. Podle potřeby, času, situace a naléhavosti jiných úkolů mohou se současně s náčelníkem týlu nové jednotky tohoto jednání účastnit i další týloví funkcionáři, jako na př. náčelník zdravotnické služby, náčelník veterinární služby, náčelník proviantního zásobování, nejméně jeden důstojník ze štábu týlu (organizačně plánovacího oddělení) a p., kteří pak podle své odbornosti podrobně projednají jednotlivé otázky s příslušnými náčelníky střídané jednotky. V určitých případech může být navázání této součinnosti předvídáno plánem týlového průzkumu a orgány týlového průzkumu při jeho provádění i uskutečněno.

Předmětem součinnosti mezi týlem obou takových jednotek mohou být na př. tyto otázky:

- prostory napadené často nepřátelskou minometnou a dělostřeleckou palbou, jakož i jinými druhy zbraní,
- zjištěné pokusy nebo příznaky příprav k použití zvláštních bojových prostředků na území obsazeném dosavadní jednotkou,
- stav cest, možnosti jejich využití pro denní a noční provoz, jakož i zásoby materiálu na jejich obnovu a udržování (na př. místní lomy, zásoby stavebního dříví a p.),
- podmínky regulace na přísunových a odsunových cestách,
- prostory (místa) vhodné pro těžení z místních zdrojů s údaji o druhu, množství, jakosti materiálu a podmínkách provádění těžby,
- podmínky pro organizaci ochrany a obrany týlu,
- informace o místním obyvatelstvu (jeho smýšlení, chování, poskytovaná pomoc, organizace místních správních orgánů a jejich obsazení, záškodnické činy a p.).

Jedním z hlavních výsledků této součinnosti musí být zjištění celého způsobu života a celého systému organizace a činnosti týlu střídané jednotky tak, aby týl nové jednotky jiným způsobem své běžné denní činnosti, kterou nepřítel s určitou pravděpodobností u odcházející jednotky již zjistil, neprozradil svůj příchod. Takovými skutečnostmi mohou být na př. dodržování pravidelnosti v pohybech vozidel po určitých cestách a v určitou dobu, dodávání stravy jednotkám v první linii v určitou dobu a p.

Plnění společných úkolů vyššími jednotkami armádního sboru v sestavě vševojskové armády rovněž vyžaduje, aby mezi nimi byly sjednoceny a ujasněny takové základní otázky materiálně technického zabezpečení, které v tom nebo onom období bojové činnosti dovoluují i zabezpečují sladění organizace a činnosti jejich týlu tak, jak toho je v dané situaci třeba. Takové případy mohou nastat na př. při použití mechanisované divise jako druhého sledu armádního sboru v útočném boji, při zasazení armádní rychlé skupiny v útočném pásmu armádního sboru, při použití vyšších jednotek k provedení protiúderu v pásmu některého armádního sboru a p.

V těchto případech bude příslušný nadřazený náčelník týlu (na př. náčelník týlu armádního sboru) hlavním organizátorem součinnosti mezi

náčelníky týlu divisi, v jejichž pásmu bude takové vyšší jednotky, na př. mechanisované divise, v boji použito, a mezi náčelníkem týlu této vyšší jednotky.

Přesto však náčelníci týlu divisi prvního sledu a náčelník týlu mechanisované divise nemohou čekat jen na iniciativu a podněty nadřízeného náčelníka týlu, t. j. v daném případě náčelníka týlu armádního sboru. Jim konec konců musí jako základ k navázání a provádění takové součinnosti plně postačit úkol armádního sboru, úkoly vyšších jednotek prvního a druhého sledu armádního sboru a týlový rozkaz nadřízeného.

Jaké otázky mohou být předmětem jejich součinnosti?

Předmětem jejich součinnosti, kterou musí navázat ihned, jakmile jsou jim známy úkoly vlastních jednotek v rámci úkolu armádního sboru a týlový rozkaz nadřízeného, a kterou musí neustále udržovat a postupně prohlubovat jak v přípravném období, tak i za boje, bude ujasnění řady důležitých otázek, řešených nezbytně v širším rámci též plánem materiálně technického zabezpečení armádního sboru, jako na př.

- používání společných přísunových a odsunových cest, jejich úprava a udržování, a to se zvláštním zřetelem na únosnost důležitých silničních objektů;
- úprava pořadí a rozsahu jejich používání v jednotlivých obdobích se zřetelem na konkrétní úkoly přísunu a odsunu jejich společných uživatelů;
- úprava regulace dopravy a dopravní kázně na společných přísunových a odsunových cestách (rozmístění regulačních orgánů, jejich sestavení nebo určité změny v jejich základní sestavě podle požadavku mechanisované divise);
- pomoc, kterou v otázkách materiálně technického zabezpečení mohou mechanisované divisi poskytnout jednotky prvního sledu (na př. využití zdravotnických zařízení, dílenských a vyprošťovacích prostředků a p.). Přitom je třeba konkrétně stanovit, jaká zařízení to budou, kde budou v době zasazení mechanisované divise rozmístěna nebo kde je jejich rozmístění plánováno, rozsah pomoci, s kterou možno od nich počítat, a po jakou dobu;
- prostory pro rozvinutí jednotlivých týlových zařízení nebo týlových sledů mechanisované divise v týlovém prostoru jednotky prvního sledu, a to v přípravném období i předvídané pro využití za boje;
- místa rozmístění druhých velitelských sledů obou těchto vyšších jednotek a plán jejich předvídaného přemísťování za boje;
- jakým způsobem může být uskutečňováno spojení mezi jejich druhými velitelskými sledy (přímé spojení bude řídkým zjevem, ale je třeba si vždy vyjasnit, jak bude možno dosáhnout takového spojení, na př. využitím velitelské sítě);
- otázky společného postupu při organisování a uskutečňování ochrany a obrany týlu, a to jak v přípravném období, tak i za boje;
- jakým způsobem bude vzájemně oznamován výsledek týlového průzkumu a p.

Projednání této poslední otázky bude zvláště důležité pro období, kdy mechanisovaná divise překročí jednotky prvního sledu, aby rozvinula jejich úspěch a vedla boj s nepřítelem v hloubce jeho obrany. Budou to na př. informace o zdravotnické a hygienicko-epidemiologické situaci, o válečné kořisti, o místních zdrojích, o zaminovaných anebo zamoře-

ných prostorech, kterých by mohlo být využito k rozmístění týlových prostředků, o stavu cest a stupni jejich poškození nepřítelem nebo působením vlastních zbraní a p.

Z á v ě r

Organisace součinnosti, jak nás učí stalinské vojenské umění, je jedním ze základních činitelů v boji a má ve všech obdobích bojové činnosti jednotky přímý vliv na úspěch boje.

Sovětská armáda ve Veliké vlastenecké válce rozvinula v nejširším měřítku otázky součinnosti mezi všemi druhy vojsk, mezi jejich týly i uvnitř týlů, plně je uplatňovala a lze právem říci, že i tato skutečnost nemála přispěti ke zdárnému výsledku všech jejich vítězných bojů a operací.

V rozkaze pro bojovou a politickou přípravu ve výcvikovém roce 1953 až 1954 stanovil ministr národní obrany generál armády Alexej Čepička jako jeden z úkolů věnovat hlavní zřetel organisaci součinnosti a v tomto směru zdokonalovat návyky velitelů a štábů v uskutečňování a udržování součinnosti za všech období boje.

Pokusil jsem se rozebrat anebo alespoň naznačit některé z hlavních otázek, které mohou být podkladem pro organisování a provádění týlové součinnosti. Je však třeba si uvědomit, že hlavními základy, z nichž musí jednotliví funkcionáři při organisování a provádění této součinnosti vycházet, vždy jsou a budou:

- úkol jednotky,
- týlový rozkaz nadřízeného,
- zámysl a rozhodnutí velitele,
- vývoj bojové a týlové situace.

Bez dokonalého rozboru a hodnocení všech těchto základních prvků ve vzájemné jejich spojitosti a souvislosti nebude nikdy součinnost, i když bude prováděna sebeintenzivněji, reálná, tvůrčí a nebude odpovídat potřebám vyplývajícím ze skutečné bojové situace.

P r a m e n y :

Oper-I-1, Týl-I-1, Pom-oper-I, 3, 11, Vojenská mysl čís. 1/52, 6/53, J. V. Stalin, „O Veliké vlastenecké válce Sovětského svazu“.

